ŠCID - Študijski center za industrijsko demokracijo
ZDRUŽENJE SVETOV DELAVCEV SLOVENIJE
Bavškova 50, 4000 Kranj
Tel.: (04) 231 44 70
E-mail: info@delavska-participacija.com
www.delavska-participacija.com

PETROL d.d. Ljubljana
Svet delavcev
Dunajska cesta 50
1000 Ljubljana

Na podlagi vašega zaprosila z dne 16. 6. 2021 za mnenje o možnih rokih za razpis in izvedbo novih volitev v svet delavcev, ki v vašem primeru niso mogle biti izvedene v času trajanja posebnih ukrepov zaradi epidemije covid-19, podajam naslednje

m n e n j e:

V mesecu novembru 2020 ste zaradi objektivne nemožnosti izvedbe sicer že razpisanih volitev za nov svet delavcev skladno s priporočili Združenja svetov delavcev Slovenije (ZSDS) v danih razmerah sprejeli sklep o zamrznitvi postopka izvedbe volitev za nedoločen čas do prenehanja posebnih ukrepov. S tem je bil prekinjen tudi 21-dnevni rok za oddajo kandidatur, ki bo ob sprejetju sklepa o nadaljevanju postopka volitev tekel naprej (preostalih 7 dni). Vaše vprašanje je, v kolikšnem roku po prenehanju posebnih ukrepov oziroma po razglasitvi konca epidemije z dne 15. 6. 2021, s tem pa tudi zadržkov za izvedbo volitev, mora svet delavcev sprejeti sklep o nadaljevanju postopka volitev ter v kolikšnem roku po sprejetju sklepa o nadaljevanju postopka volitev je potrebno izvesti same volitve. Vaše mnenje je, da je pri vseh teh rokih potrebno upoštevati tudi poletni čas, ko je večina zaposlenih na dopustu in bi bila posledično udeležba na volitvah manjša. Na tej podlagi zaprošate tudi za mnenje, ali bi bilo sprejemljivo, da sklep o nadaljevanju postopka volitev svet delavcev sprejme konec avgusta, in se volitve iz razloga večje udeležbe izvedejo v septembru, do takrat pa bi, tako kot doslej t. i. tekoče naloge še naprej, tako kot doslej, opravljal stari svet delavcev, ki mu je sicer njegov »redni« mandat potekel že v času trajanja epidemije.

Dejstvo je, da je epidemija covid-19 povzročila »izredne« razmere, kakršnih veljavni Zakon o sodelovanju delavcev pri upravljanju (ZSDU) ne predvideva in zanje v določbah o volitvah sveta delavcev tudi nima ustreznih rešitev, tako da ga je potrebno v tem pogledu razlagati in uporabljati le s pomočjo splošnih pravnih pravil in uveljavljenih pravno-interpretacijskih metod. Zlasti še s pomočjo **načela »razumnega preudarka«** *(lex semper intendit, quod convenit rationi* - zakon vedno namerava tisto, kar ustreza razumnemu preudarku).

Pri odgovoru na vaše vprašanje o roku za razpis »nadaljevanja« že začetih volilnih postopkov, se torej v danem primeru ni mogoče opreti niti na neposredno niti na smiselno uporabo nobene izmed veljavnih določb ZSDU, ki konkretno določajo roke za posamezna volilna opravila (npr. prvi odstavek 15. člena, prvi odstavek 45. člena ipd.). Edina določba, ki mora predstavljati **generalno vodilo za iskanje odgovorov na vaša postavljena vprašanja**, je zato po mojem mnenju določba tretjega odstavka 52. člena tega zakona, ki se glasi: *»Volitve morajo biti organizirane tako, da se jih lahko udeležijo vsi delavci.«* In to seveda v povezavi tudi z določbo prvega odstavka 42. člena istega zakona, ki pravi, da so volitve veljavne, če se jih udeleži *»več kot polovica delavcev z aktivno volilno pravico«.*

In ti dve določbi govorita izrazito v prid **pozitivnemu odgovoru na vaše vprašanje**, ali bi bilo mogoče in sprejemljivo, da sklep o nadaljevanju postopka volitev svet delavcev sprejme konec avgusta, in se volitve iz razloga večje udeležbe izvedejo v septembru. Dejstvo je namreč, da čas poletnih dopustov z obeh obravnavanih vidikov, tj. tako z vidika omogočanja udeležbe na volitvah vsem zainteresiranim delavcem kot tudi z vidika zagotovitve zadostne udeležbe za veljavnost volitev, zagotovo **ni primeren za izvedbo volitev v svet delavcev**, morebitna izvedba volitev pred začetkom množičnih odhodov delavcev na letni dopust pa rokovno v danem trenutku brez dvoma tudi objektivno ni več izvedljiva. Edino, kar bi bilo od predpisanih volilnih opravil mogoče formalno izpeljati še v mesecu juniju, bi bilo morebitno dokončanje že začetega in deloma tudi že izpeljanega kandidacijskega postopka Pa še v tem primeru je - zlasti če bi eventualno prišlo do kakih zapletov v zvezi s posameznimi kandidaturami po določilih 31. do 34. člena ZSDU - iz navedenih razlogov smiselno vse skupaj preložiti na jesenski čas.

Čeprav je torej epidemija covid-19 formalno končana, to nikakor še ne pomeni, da so s tem že avtomatično ustvarjeni tudi **vsi potrebni objektivni pogoji** za takojšen razpis in zakonito izvedbo še preostalih volilnih opravil oziroma za nadaljevanje lani prekinjenih volilnih postopkov. Ti bi namreč v tem primeru, kot rečeno, padli v dopustniški čas, ki ne zagotavlja možnosti za povsem legalne in neoporečne volitve sveta delavcev. Zato predlagam, da svet delavcev sprejme (in to še v mesecu juniju) **poseben ugotovitveni sklep** o nemožnosti takojšnjega nadaljevanja lani prekinjenih volilnih postopkov, ki bo obrazložen v zgoraj navedenem smislu in s katerim bo izvedbo teh volilnih postopkov **preložil na jesenski čas**, kot ste predlagali že sami v svojem vprašanju. To obrazloženo ugotovitev svet delavcev - v izogib morebitnim takšnim in drugačnim dilemam in vprašanjem, ki bi se glede tega utegnila pojavljati med delavci - vsekakor mora sprejeti in jo tudi objaviti.

Za zdaj torej zadostuje sklep o tem, da bo svet delavcev nadaljevanje volilnih opravil **razpisal v drugi polovici avgusta**, ko bo določil tudi konkreten datum glasovanja o kandidatih (predvidoma v septembru ali najkasneje v prvi polovici oktobra, kajti med samim razpisom volitev in dnevom glasovanja si je priporočljivo zaradi možnosti pravočasne rešitve morebitnih zapletov v smislu že omenjenih določil 31. do 34. člena ZSDU pustiti vsaj kakih 45 dni časa), pri čemer bo ponovno veljal tudi 21-dnevni rok za predlaganje kandidatov (v vsakem primeru pa seveda najmanj 7-dnevni, kolikor ga je preostalo« po prvem razpisu volitev lani oktobra), pri čemer bodo že vložene kandidature, ki jih je volilna komisija prejela že do takrat, v celoti veljavne in jih ne bo treba vlagati še enkrat.

Skratka, roki za »dokončanje« postopka volitev v svet delavcev, ki so bile iz utemeljenih razlogov prekinjene zaradi izrednih razmer v času epidemije covid-19, zakonsko niso določeni, in sicer ne instrukcijski in ne prekluzivni, ampak je treba v dani situaciji določiti **t. i. razumne roke** v odvisnosti od presoje konkretnih okoliščin. To pomeni, da naj bi bila vsa potrebna in še manjkajoča volilna opravila po možnosti sicer izvedena brez odlašanja, vendar pa morebitno hitenje pri tem ne sme iti na račun možnega ogrožanja legitimnosti in neoporečnosti izvedenih postopkov z vidika temeljnih načel sodobnih demokratičnih volitev.

Datum: 16. 6. 2021

Generalni sekretar ZSDS
dr. Mato Gostiša

ZDRUŽENJE SVETOV DELAVCEV SLOVENIJE